

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

Випуск 2 (9)

Ужгород
2014

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE UNIVERSITY «UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY»
INSTITUTE OF EUROPEAN INTEGRATION STUDIES

INTERNATIONAL SCIENTIFIC HERALD

Edition 2 (9)

Uzhhorod
2014

У публікаціях чергового випуску збірника наукових праць висвітлюються питання, пов'язані з реформуванням системи вищої освіти України та її інтегруванням до європейського освітнього простору в контексті Закону України «Про вищу освіту».

Статті, що ввійшли до збірника, розглядають як першочергові завдання щодо імплементації нових нормативно-правових документів у галузі вищої освіти, так і практику роботи вітчизняних вищих навчальних закладів щодо інтегрування до європейського та світового науково-освітнього простору, зокрема впровадження інноваційних технологій у діяльність ВНЗ, особливості підготовки навчально-методичних комплексів окремих дисциплін, забезпечення випереджувального характеру освітніх послуг у підготовці фахівців.

The issues related to the reform of higher education in Ukraine and its integration into the European educational space in the context of the Law of Ukraine "On Higher Education" are covered in the collection of scientific works.

The articles included in the collection, touch on the priorities of implementation of new legal documents in the field of higher education as well as the practice of domestic higher educational institutions concerning integration into the European and world scientific and educational space, in particular, introduction of innovative technologies into university activities as well as peculiarities of preparation teaching methods for some disciplines, providing of advanced educational services in training specialists.

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Голова:

Смолянка В.І. ректор ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
доктор медичних наук, професор (м. Ужгород, Україна)

Члени ради:

Луговий В.І. перший віце-президент Національної академії педагогічних наук,
доктор педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)

Лендєл М.О. проректор з науково-педагогічної роботи ДВНЗ «УжНУ»,
доктор політичних наук, доцент (м. Ужгород, Україна)

Студеняк І.П. проректор з наукової роботи ДВНЗ «УжНУ»,
доктор фізико-математичних наук, професор (м. Ужгород, Україна)

Бобко А. ректор Університету у м. Жешув,
доктор гуманітарних наук, професор (Польща)

Сільваші З-Й. ректор Університету у м. Дебрецен,
доктор медичних наук, Ph.D, професор (Угорщина)

Чижмар А. ректор Технічного Університету у м. Кошице,
доктор наук, Ph.D, професор (Словацька Республіка)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова:

Артёмов І.В. директор НН Інституту євроінтеграційних досліджень ДВНЗ «УжНУ»,
кандидат історичних наук, доцент

Відповідальний редактор:

Кляп М.І. заступник директора ННІ євроінтеграційних досліджень,
кандидат педагогічних наук, доцент

Члени редколегії:

Росул В.В. завідувач кафедри педагогіки та психології ДВНЗ «УжНУ»,
кандидат педагогічних наук, професор

Моца А.А. спеціаліст ННІ євроінтеграційних досліджень,
кандидат юридичних наук

Середа Л.І. провідний спеціаліст ННІ євроінтеграційних досліджень

Бродич А.І. начальник редакційно-видавничого відділу ДВНЗ «УжНУ»

*Рекомендовано до друку науковою радою НН Інституту євроінтеграційних досліджень
(протокол № 9 від 19.12.2014 р.)*

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОЇ МОДЕЛІ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ В КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Локшин В.С.,

кандидат педагогічних наук,

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України

The content of education doesn't mean only knowledge-oriented component, and provides for holistic approach in life problems tackling, key functions, social roles, competence implementation in many socio-cultural spheres.

Keywords: *competence moving, professional competence, manager in the sociocultural sphere, the content of education, the modernization of education.*

Постановка проблеми. Формування професійної компетентності менеджерів соціокультурної сфери у контексті модернізації вищої освіти пов'язане з процесом формування системного аналітичного і творчого (креативного) мислення, а також професійної компетентності щодо сприймання сучасного стану світових інформаційних і організаційних процесів. Науковий фундамент моделювання становить певна категоріальна система, у якій важливо не тільки визначити ключові поняття, але розкрити їх зміст. У розглянутій компетентнісній моделі випускника ВНЗ економіко-гуманітарного профілю ключовими поняттями виступають: «професія», «спеціальність», «функція», «професійна компетентність», «здібності», «здатності». Основним стратегічним напрямом розвитку вищої освіти, метою якого є виховання менеджера соціокультурної сфери не тільки як професіонала, але і як творчої особистості, наділеної високими соціально-психологічними та інтелектуальними якостями, є гуманізація та гуманітаризація вищої технічної освіти, тобто, як відзначає М.Є. Добрускін, «необхідна нова професійна та соціально-психологічна модель, що відповідає часові».

Аналіз стану досліджень. Результати фундаментальних досліджень важливих основ проблеми управлінської підготовки фахівців з менеджменту соціокультурної сфери відображені в роботах таких учених, як О.Г. Романовський, який на основі системного

аналізу теоретично обґрунтував й експериментально перевірів концепцію підготовки майбутніх фахівців з управління в умовах ринкової економіки, спрямовану на розв'язання проблеми дефіциту сучасних управлінських кадрів для нашого суспільства, подолання кризи і забезпечення його сталого соціально - економічного розвитку, В.І. Свистун, яка виявила особливості розвитку процесу підготовки фахівців до управлінської діяльності, зумовлені впливом політичних, економічних й соціальних умов та необхідністю наповнення сучасними знаннями змістового компонента цієї підготовки на основі особистісного, діяльнісного і компетентнісного підходів.

Мета статті полягає у необхідності обґрунтування компетентнісної моделі у системі професійної підготовки майбутніх менеджерів соціокультурної сфери у контексті модернізації вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Для формування управлінської компетентності майбутнього фахівця з управління в соціокультурній сфері спочатку розглянемо специфіку діяльності цієї галузі. Її особливості дозволяють, на наш погляд, розглядати фахівців з менеджменту соціокультурної сфери як менеджерів, які організують ефективне функціонування соціокультурної сфери, керують процесами узгодженої організації.

А.Г.Бермус, звертаючись до американського досвіду формування компетентнісних моделей, на перший план виводить дію, операцію, що співвідноситься не з об'єктом (реальним або ідеальним), а із ситуацією, проблемою. Відповідно об'єкти здобувають зовсім інший статус: це вже не природні феномени, які повинні бути пізнані, описані й класифіковані, а свідчення оволодіння відповідною компетенцією (плани, звіти, аналітичні записки) . У словнику С. І. Ожегова поняття «професія» трактується як «основний вид занять, трудової діяльності» . У енциклопедичному словнику під «професією» (лат. profession, від profiteer – повідомляю своєю справою) розуміється рід трудової діяльності, що вимагає певної підготовки. Тут професія характеризується як категорія професійної діяльності й не виражає людської сутності та її участі у виробництві соціокультурних норм і цінностей. Тому вважаємо, що професія менеджера соціокультурної сфери (СКС) – це комплекс систематичних знань, умінь, здатностей і сприйняття людини, які здобуваються в процесі навчання й виховання і є передумовою для компетентного виконання кваліфікованої праці в суспільному виробництві.

Спеціальність, як і професія, є соціально-економічною категорією. Вона розкриває зміст професії, обумовлений поділом праці, і являє собою сукупність конкретних управлінських функцій й операцій, виконуваних фахівцем у певних організаційних умовах соціокультурного середовища. Менеджер, що здійснює свою професійну діяльність у цьому контексті, – це фахівець з управління СКС.

Основними параметрами професії є функція і кваліфікація. Функція (лат. *functio* – виконання) означає обов'язок, коло діяльності, призначення, роль. Через функції виявляється склад професійної діяльності, роль і дія суб'єкта діяльності як його професійного функціонування. Ідеальний і бажаний результат професійної освіти фіксується в освітніх структурно-змістових моделях професії та професійної діяльності у формі комплексу кваліфікацій, а основною нормативно-регулюючою моделлю, що одночасно виступає й еталоном і нормою, є кваліфікаційна характеристика (КХ).

Виклад основного матеріалу. Відзначимо, що процес модернізації вищої освіти (ВО) повністю змінює функціональну компетентність менеджера СКС, який більше не може залишатися тільки транслятором знань, умінь і навичок. В основу досліджуваної проблеми покладено метод діагностики, що ґрунтується на виявленні конкретних характеристик навчально-виховного процесу і його учасників. Як засвідчили наші спостереження на етапі, що констатує експеримент, нова освітня ситуація на відміну від традиційної, вимагає не лише виконання функцій організатора спільної діяльності, а також розробника освітніх проектів, дослідника, експерта тощо. Зміна цілей освіти при відсутності адекватних приписів і еталонів, як засвідчила практика, сприяє диференціації ідеальної моделі менеджера СКС і його функціональної компетентності. У зв'язку із цим, одним з важливих завдань діагностики стало уточнення щодо еталону менеджера СКС, закріпленого у свідомості самих же реалізаторів процесу професійної підготовки, а також відповідності реальної практики ідеальній.

Нами було запропоновано майбутнім фахівцям з менеджменту СКС Київського національного університету культури та мистецтв, Національної академії керівних кадрів культури та мистецтв, Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут» провести ранжування своїх функцій діяльності за ступенем їхньої значущості. Абсолютна більшість вважає, що менеджер

СКС, – це джерело знань (78,6 %). Потім були запропоновані ідеальні (модельні) функції й пропозиція провести аналогічну процедуру. У цьому випадку менеджер СКС виступає зразком фахівця, який:

- має набір знань, здібностей, здатностей, умінь і навичок (42,1 % проти 31,6%);
- є консультантом (47,3 % проти 26,3 %);
- є ініціатором зі створення сприятливих умов для освіти та колегою (26,3 % і 31,6 % проти 21,1 %);
- є організатором спільної діяльності, розробником проектів, ученим, дослідником (табл. 1).

Таким чином, спочатку побудовано емпіричну модель (реальну практику), потім ідеальну, і екстрапольовано на неї реальну. Останні місця в ранзі пріоритетності професійних функцій менеджера СКС віддані функціям менеджера СКС як колезі й тьютору, імпресарію.

Традиції авторитарної моделі менеджера СКС, закладені на особистісному й професійному рівнях, не сприяють рефлексії ні тих, ні інших у навчальному процесі (НП). У теж час, саме проблеми взаємодії з усіма учасниками навчально-виховного процесу є найбільш складними у професійній діяльності сучасного менеджера СКС.

Доцільність нашого дослідження загальної еталонної моделі професійної компетентності менеджерів СКС розуміється як необхідність цілісного сприйняття менеджерів СКС, їх професійної діяльності, системоутворючим компонентом якої є професійна компетентність.

Нами враховано, що еталонна модель професійної компетентності майбутніх менеджерів СКС не може бути нами використана повністю у зв'язку із специфікою об'єкта дослідження, однак вона необхідна для розуміння багатоаспектності професії менеджера СКС, взаємозв'язку різних критеріїв її оцінки й місця показників професійної компетентності в цій цілісній критеріальній структурі. Спробуємо виконати аналіз значущих компонентів професійної компетентності менеджерів СКС, щоб він став основою для побудови моделі професійної компетентності майбутніх менеджерів СКС. Відзначимо, що модель професійної компетентності майбутніх менеджерів СКС може бути представлена у вигляді переліку його теоретичних і практичних умінь і навичок.

Таблиця 1

Пріоритетності професійних функцій менеджера СКС

Функції менеджера СКС		Оцінка значущості																								
		повинні реалізуватися										реалізуються на практиці														
		пріоритет функції					висновок					пріоритет функцій					висновок									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	ранг	к-во	%	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	ранг	к-во	%	
Менеджер СКС – джерело знань	16	4	4	4	3	4	1	2		1	16	42.1	30	2		4	2						1	30	78.6	
Зразок змій і навиків	2	16	10	3	3	1	3			2	16	42.1	3	12	6	2	10	5					2	12	31.6	
Консультант				4	1	18	3	8	2	2	5	18	47.3	2	8	10	10	6	2					3	10	26.3
Організатор спільної діяльності	8	8	8	6	2	6				3	8	21.1	1	5	10	3	6	7	2	3	1			5	6	15.8
Творець сприятливих умов професійної діяльності	6	4		2	6	10	2	3	5		6	10	26.3		6	5	8	2	3	8	3	3		4	8	21.1
Експерт	1				3	5	10	10	5	4	7	10	26.3		4		2	2	5	8	5	10	2	7	8	26.3
Вчений – дослідник	5	4	6	18	2	2		1		4	18	47.3	2		3	3	2	6	8	12	1	1	6	6	15.8	
Розробник проєктив-імпресаріо		2	5	3			6	8	10	4	8	21.1			2	4	5	6	5	6	4	6	9	4	10.5	
Колега					1	5	7	9	12	4	9	12	31.6		1	2	2	3	2	5	8	9	6	8	8	21.1
П'ютьор			1	1		2	1	3	4	26	10	26	68.4				2			2	1	10	23	10	23	63.2

Доцільність нашого дослідження загальної еталонної моделі професійної компетентності менеджерів СКС розуміється як необхідність цілісного сприйняття менеджерів СКС, їх професійної діяльності, системоутворюючим компонентом якої є професійна компетентність.

Нами враховано, що еталонна модель професійної компетентності майбутніх менеджерів СКС не може бути нами використана повністю у зв'язку із специфікою об'єкта дослідження, однак вона необхідна для розуміння багатоаспектності професії менеджера СКС, взаємозв'язку різних критеріїв її оцінки й місця показників професійної компетентності в цій цілісній критеріальній структурі. Спробуємо виконати аналіз значущих компонентів професійної компетентності менеджерів СКС, щоб він став основою для побудови моделі професійної компетентності майбутніх менеджерів СКС. Відзначимо, що модель професійної компетентності майбутніх менеджерів СКС може бути представлена у вигляді переліку його теоретичних і практичних умінь і навиків.

Ми пропонуємо чотири компоненти умінь у структурі професійної підготовки менеджерів СКС:

I. Уміння переводити зміст об'єктивного процесу модернізації вищої освіти в конкретні професійні завдання.

II. Уміння побудувати й надати динаміку логічно завершеній структурі формування професійної компетентності менеджерів СКС.

III. Уміння виділяти й установлювати взаємозв'язок між складовими професійної компетентності і приводити їх у дію.

IV. Уміння обліку й оцінки результатів професійної діяльності менеджерів СКС.

Перший компонент умінь у цій структурі припускає:

- вивчення особистості й колективу для визначення рівня їхньої підготовленості до активного оволодіння новими знаннями та проектування на цій основі розвитку колективу й окремих студентів;
- виділення комплексу освітніх, виховних та тих, що розвивають завдань, їх конкретизація і визначення домінуючого завдання.

Другий компонент умінь включає:

- комплексне планування освітніх завдань;
- обґрунтований відбір змісту освітнього процесу;
- оптимальний вибір форм, методів і засобів його організації.

Третій компонент містить уміння:

- активізації особистості того, кого навчають, розвиток його діяльності, що перетворює його з об'єкта в суб'єкт освіти виховання;
- організації й розвитку спільної діяльності.

Четвертий компонент включає самоаналіз і аналіз освітнього процесу та результатів діяльності визначення нового комплексу завдань для майбутніх менеджерів СКС.

Виходячи з того, що ціль підготовки – це модель системи, перше питання, що встає на цьому шляху, – мова, на якій варто описувати мету підготовки менеджера. Можна запропонувати мову знань й умінь. Однак знання ніколи не існують самі по собі, вони завжди є елементом діяльності (якихось умінь) і знання не становлять самостійного елемента цілей освіти. Істотна ознака, що має особливе значення в контексті нашого дослідження, тобто опис мети освіти (модель менеджера) означає подання або системи типових завдань, або системи адекватних їм умінь (видів діяльності).

У контексті компетентнісно - діяльнісного підходу в моделі менеджерів СКС, на наш погляд, контекст модернізації вищої освіти – це система видів діяльності, у якій передбачаються три складові частини:

- 1) види діяльності, обумовлені особливостями поточного часу;
- 2) види діяльності, означені вимогами професії, спеціальності;
- 3) види діяльності, обумовлені соціально-політичним ладом країни, його духовно-моральною системою.

Перша складова включає такі компетентності, які необхідні не тільки цьому фахівцю, але й представникам інших спеціальностей. Наприклад уміти вчитися, уміти керувати колективом, бути готовим до колективної діяльності.

Друга частина моделі для кожної професії визначає свої, конкретні компетентності (уміння). Однак відповідно до типів менеджерів з вищою освітою, всі вміння можна об'єднати в три групи.

Першу становлять уміння, що дозволяють проводити дослідницьку роботу, другу – уміння, необхідні фахівцеві для вирішення практичних завдань, третю – уміння, що забезпечують підготовку студентів з менеджменту СКС до професійної діяльності.

Третя частина (особистісний блок) включає вимоги інформаційної культури, із чітко вираженим професійним інтересом до своєї професії.

Відповідно до предмета й завдань нашого дослідження ми взяли до уваги й розглянули види діяльності, продиктовані вимогами професії, спеціальності.

У процесі роботи ми виходили з того, що основними базовими складовими сформованої нами концептуальної моделі професійної компетентності, що враховує результати формування професійної компетентності майбутніх менеджерів СКС у контексті модернізації вищої освіти, є:

- освітня сфера: професійна управлінська підготовка, засвоєння професійної діяльності з урахуванням знань виробничих ситуацій;
- СКС: відпрацьована, удосконалена з новітніми технологіями;
- наукова сфера: технічні нововведення, фундаментальні дослідження.

Формування професійної компетентності майбутніх менеджерів СКС як складової процесу модернізації ВО дозволили відокремити узагальнені вимоги до професії компетентного менеджера СКС, що полягають, насамперед, у володінні системою вмінь, пов'язаною із проектуванням циклу навчання. Це конструктивний опис процесу модернізації ВО; перелік показників, за допомоги яких необхідно сформувати в майбутніх менеджерів задані види діяльності, відібрати управлінські завдання, адекватні цим показникам; вибрати методи і визначити їхню послідовність; визначити параметри, за якими необхідно одержати інформацію про хід засвоєння.

Спеціальна система вмінь пов'язана з визначенням індивідуальних особливостей студентів, адаптацією й корекцією процесу засвоєння, оцінкою його результатів. Особливу систему становлять компетентності, необхідні для одержання необхідного виховного ефекту, навчальної діяльності (комунікативні, управлінські, загальнокультурні уміння). Вимоги професії до теоретичної готовності майбутніх менеджерів СКС є теоретична діяльність, що проявляється в узагальненому вмінні майбутніх менеджерів СКС креативно мислити, наявності аналітичних, прогностичних, проєктивних, рефлексивних умінь.

Відзначимо, що ніяка інша професія не вимагає від фахівців такої різнобічної підготовки й поєднання різних якостей. Особистості майбутніх менеджерів СКС в ідеалі поєднують в собі технологічні, управлінські й організаційні вміння; здатності оратора, аналітика, психолога.

Майбутній менеджер СКС – це не тільки висококомпетентний фахівець у своїй галузі, але й фахівець, що володіє ораторською технікою, комунікаційні здібності якого дозволяють спілкуватись з клієнтами, впливати на їх свідомість. Вони розвиваються й формуються у студентів протягом усього періоду навчання й не тільки в стінах ВНЗ.

Розглядаючи моделювання як основний механізм прагнення до вдосконалення моделі формування професійної компетентності майбутніх менеджерів СКС в особистісному й діяльнісному аспектах у контексті модернізації вищої освіти, ми зафіксували велику різноманітність компетентнісних моделей.

У нашому дослідженні запропоновано такі головні групи здатностей майбутніх менеджерів СКС:

- організаційні, що проявляються в умінні згуртувати студентів, зайняти їх, розділити обов'язки, спланувати роботу, підбити підсумки тощо;
- об'єднуючі конкретні вміння підібрати й підготувати навчальний матеріал, наочність, устаткування, доступно, ясно, виразно, переконливо й послідовно викласти навчальний матеріал, стимулювати розвиток пізнавальної діяльності;
- перцептивні, що проявляються в умінні проникати в духовний світ підлеглих;
- комунікативні, що проявляються в умінні майбутніх менеджерів СКС встановлювати доцільні відносини з партнерами в галузі комунікацій;
- сугестивні, що полягають в емоційно-вольовому впливі на тих, кого навчають;
- дослідницькі, що проявляються в умінні пізнати й об'єктивно оцінити ситуації й процеси;
- науково-пізнавальні, що зводяться до здатності засвоєння наукових знань в обраній галузі [1, С. 240].

Володіння майбутніми менеджерами СКС основним комплексом умінь і здатностей, варіативне їхнє використання дає можливість досить вільно орієнтуватися в професійних управлінських ситуаціях, бачити й знаходити різні шляхи їх вирішення, обґрунтовано вибирати оптимальний професійний підхід. При цьому відкривається творчий резерв для розвитку майбутніх менеджерів, для їх особистісного вдосконалювання, здатності підходити до вирішення практичних завдань із оновлених позицій, оригінального поєднання відомих методів і прийомів.

У процесі проведеного ретроспективного аналізу нами виділено спрямування професійної діяльності – вищі навчальні заклади та установи СКС. Майбутній фахівець з менеджменту СКС може працювати в університетах економіко-гуманітарного профілю і відповідних департаментах міністерства освіти і науки.

Широке коло посад, які може займати майбутній менеджер СКС:

- у системі ВО – менеджер СКС, організатор навчально-виховного процесу від менеджера СКС середньої ланки до керівника управлінської еліти; у вищому навчальному закладі – асистент, методист, завідувач науково-дослідної лабораторії;
- у ВНЗ економіко-гуманітарного профілю - викладач спеціальних і професійно орієнтованих дисциплін, методист вищої категорії;
- у структурах державної влади в системі ВО (міністерства, держкомітети тощо) – фахівець всіх рівнів вищої освіти;
- у структурах державної влади та управління (міністерства, держкомітети тощо) – фахівець усіх рівнів галузі.

Згідно з нашим дослідженням, підсумовуючи погляди вчених на професійну діяльність й особистісні якості майбутнього менеджера СКС, проведемо деякі узагальнення, відповідно до яких можна представити, як виглядає КХ для майбутніх менеджерів СКС, які повинні ефективно працювати в системі ВО у контексті модернізації:

I. Основні галузі діяльності:

1. Освіта.
2. Управління.
3. Виробництво.

II. Види діяльності:

1. Навчальна (професійна).
2. Методична.
3. Виховна.
4. Проектна.
5. Організаційна.
6. Наукова.
7. Управлінська.
8. Підприємницька.
9. Експертна.
10. . . .

III. Типи організацій, в яких вони можуть працювати:

- виробничі комплекси;
 - вищі навчальні заклади економіко-гуманітарного профілю (інститути, академії, університети);
 - вищі навчальні заклади післядипломної освіти, центри перепідготовки);
 - органи управління навчальним процесом;
 - вищі управлінські курси, центри бізнесу;
 - комерційні й приватні інститути;
 - заклади та установи СКС;
- « . . .

IV. Категорії посад, які вони можуть займати:

1. Менеджер СКС.
2. Методист.
3. Науковець.
4. Імпресаріо.
5. Консультант.
6. . . .

V. Вимоги до особистісних якостей:

- управлінські;
 - психологічні;
 - культурологічні;
 - поведінкові.
- . . .

VI. Вимоги до вмінь і способів діяльності:

- володіння сучасними інноваційними технологіями, засобами стратегічної інформації, інформаційною бізнес-аналітикою;
- . . .

(Відступи, позначені трьома крапками можуть означати доповнення, зміни).

Виходячи з вищезазначеного, аналізуючи теоретичні й експериментальні дослідження, можна стверджувати, що з позицій методологічних основ модель професійної компетентності майбутніх менеджерів СКС може складатися з багатьох конкретних компетентностей: соціально-психологічної, професійної, спеціальної, методичної, інформаційної, управлінської, науково-дослідної, загальнокультурної, комунікативної й рефлексивної (рис. 1).

Рис. 1. Модель професійної компетентності майбутніх менеджерів СКС

Розкриємо зміст перерахованих вище компонентів, які найбільш повно відбивають елементи професійної компетентності майбутніх менеджерів СКС. Професійна компетентність – володіння постановкою цілей і завдань, принципами вибору змісту, знання дидактичних методів, прийомів, технологій, уміння не тільки передати певну суму інтегративних знань щодо форм організації і засобів навчання, але й забезпечити надійне їх розуміння і засвоєння, створення ситуації успіху майбутнього професіонала – менеджера СКС у процесі модернізації вищої освіти. Соціокультурна компетентність – володіння знаннями й уміннями в сфері менеджменту СКС, володіння методами соціокультурної діагностики, здатність розуміти індивідуальні особливості студентів, уміння зацікавити навчанням і розвинути стійкий інтерес до спеціальності, вміння будувати взаємини зі студентами, колегами, керівництвом, міжособистісні відносини в студентській групі й розуміння індивідуальних психологічних особливостей та емоційних станів; домінування соціокультурних норм спілкування, взаємодії і діяльності на гуманістичних основах у середовищі навчально-виховного і виробничого простору.

Загальнокультурна компетентність – володіння методами і прийомами взаємодії з навколишнім, широкий світогляд і ерудиція, здатність орієнтуватися в різних ситуаціях спілкування, особливості національної й загальнолюдської культури, культурологічні основи соціальних, суспільних явищ і традицій, їхній вплив на світ.

Спеціальна компетентність – володіння глибокими знаннями, високою кваліфікацією і досвідом діяльності в галузі спеціальних дисциплін. Управлінська компетентність – володіння методами, прийомами управління власною діяльністю та діяльністю закладів і установ СКС.

Методична компетентність – володіння різними методами навчання та їх розробкою, уміння застосовувати їх для засвоєння знань і умінь у процесі навчання, знання психологічних механізмів засвоєння студентами професійних знань й умінь.

Комунікативна компетентність – володіння знаннями в області комунікації, необхідними мовами, культурою мовлення, аргументацією, культурою вербальної і невербальної взаємодії, доцільне використання понятійно-категоріального апарата, побудова позитивної перспективи.

Інформаційна компетентність – володіння сучасними інформаційними технологіями й засобами, вміння працювати з усіма видами інформації, електронними засобами навчання в сучасному інформаційному освітньому середовищі, розуміння їхньої сили і слабкості, сфери застосування, вироблення критичного ставлення до інформації, що отримується.

Науково-дослідна компетентність – володіння науковими методами вивчення соціокультурних процесів і фактів для отримання нових знань про закономірності, структуру й зміст, технології ВО і виховання.

Рефлексивна (компетентнісне самовдосконалення) – здатність безупинно вдосконалювати свій професіоналізм, розвиватися в особистому і громадському житті, володіння комплексом самоаналізу менеджменту соціокультурних процесів і способами саморозвитку, самоактуалізації.

Кожний з визначених компонентів має специфічний зміст і методичні особливості, виконує відповідні функції, забезпечуючи виконання певної частини загальної соціокультурної компетентності. Всі перераховані компоненти професійної компетентності майбутнього менеджера СКС становлять фундаментальну основу його майбутньої професійної діяльності у навчальних закладах системи вищої освіти.

Одним з найважливіших узагальнень є те, що майбутній менеджер СКС – це фахівець, який має фундаментальні професійні знання, а саме теоретико-методологічні в галузі гуманітарних, світоглядних, власне професійних наук, оптимальний обсяг ідей, уявлень, універсальні способи пізнання і практичної діяльності.

Таким чином, професійна компетентність (ПК) майбутніх менеджерів СКС – це взаємозв'язок методологічної, професійної, спе-

ціальної управлінської, психологічної, професійно-практичної і методичної підготовки, сформованість сучасного стилю наукового мислення і комунікації, готовність до професійного самовдосконалення. Досягнення майбутнім менеджером СКС рівня професійної компетентності відбувається протягом його свідомого життя й діяльності. Спираючись на дослідження М.М.Левіної, яка аналізує технології ВО з позиції оптимального виявлення професійної компетентності при виконанні фахівцем основних професійних завдань функціонального типу, і визначаючи у нашому дослідженні формування професійної управлінської компетентності майбутніх менеджерів СКС як загальну здатність і готовність до професійної діяльності, можна дати змістовну характеристику її структурним компонентам і критеріям їх оцінки.

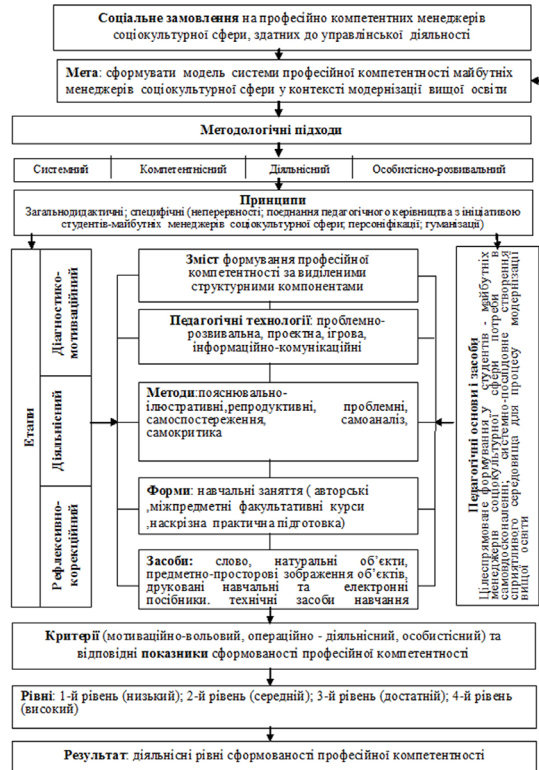

Рис.2. Модель системи формування професійної компетентності майбутніх менеджерів соціокультурної сфери в контексті модернізації вищої освіти

Висновок. Уточнення змісту окремих компонентів професійної компетентності менеджера СКС здійснена нами, виходячи з відповідної моделі менеджера СКС, яка будується на основі аналізу його професійних обов'язків. ПК може бути представлена і як система, що включає в себе аспекти філософського, психологічного, соціологічного, культурологічного, особистісного порядку.

Список використаних джерел

1. Алексева Л. П. Обеспечение самостоятельной работы студентов /Л. П. Алексева, Н. А. Норенкова // Специалист, 2005. – № 6. – С. 26–27.
2. Артюх С. Ф. Инженерно-педагогічна освіта в Україні на рубежі тисячоліть /С. Ф. Артюх // Професійно-технічна освіта, 1999. – № 4. – С. 35–39.
3. Євтух М. Б. Технологія інноваційної педагогічної освіти / Микола Євтух, Андрій Нісімчук; Ін-т пед. технологій. – Луцьк : Твердиня, 2011. – 453 с.
4. Локшин В.С. Психолого-педагогічні засади підготовки менеджерів соціокультурної сфери в контексті управлінської еліти /В. С. Локшин // Теоретичні питання культури, освіти та виховання. – К.: Видав. центр КНЛУ, НМАУ, 2010. – № 41. – С. 135–139.
5. Петровская Л. А. Компетентность в общении: социально-психологический тренинг / Л. А. Петровская. – М. : МГУ, 1989. – 216 с.
6. Скар О. І. Психолого-педагогічна підготовка фахівців соціокультурної сфери в контексті Болонського процесу / О. І. Скар // Культура в сучасному українському суспільстві: стан та проблеми; М-во культури і туризму України, МОН України, КНУКіМ, Ін-т соціології АПНУ. – Київ, 6–7356; черв. 2008. – С. 65–66.
7. Сучасні стандарти професійно-технічної освіти : зб. матеріалів конф.; за заг. ред. В. О. Радкевич; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – К. : Наук. світ, 2008. – 185 с.

ЗМІСТ

Смоланка В.І. Передмова.....	5
Бобринська В.І. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ШВЕЙЦАРІЇ: УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	7
Дорошко М.С. ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК ОСНОВА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ.....	18
Коваль Г.М., Карбованець О.І., Куруц Н.В., Гасинець Я.С., Демчинська М.І. ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ФОРМУВАННІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	25
Козловський Ю.М., Козловська І.М. ВИЗНАЧЕННЯ РІВНІВ ІНТЕГРАЦІЇ ЗНАТЬ ЯК ДИДАКТИЧНА ПРОБЛЕМА ЕДУКАЦІЙНОЇ ІНТЕГРОЛОГІЇ.....	35
Марусинець М.М. ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ У ПЕДАГОГІЧНІ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ.....	45
Матвієнко О.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ДО ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛИ.....	53
Павко А.І., Курило Л.Ф. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ В.О.СУХОМЛИНСЬКОГО.....	62
Староста В.І. ТЕСТУВАННЯ ЯК ПРЕДМЕТ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	81
Химинець В.В. ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	90
Химинець В.В., Опачко М.В. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	101

Daniela Palaščáková

INNOVATION OF THE METHODS OF HIGHER
EDUCATION THROUGH ICT.....114

Артёмов І.В.

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА: АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ122

Андрейко В.І., Свєженцева О.І.

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ
У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА130

Білак Ю.Ю., Попадич О.О.

ВИКОРИСТАННЯ ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ
ПРИ ВИВЧЕННІ ІНФОРМАТИКИ СТУДЕНТАМИ НЕТЕХНІЧНИХ
НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ У ВИЩАХ ІІІ – ІV РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ.....140

Борисенко Л.Л.

ВІПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ:
З ДОСВІДУ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА149

Дуло О.А., Мелега К.П., Фотул Ю.В.

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ
В ГАЛУЗІ “ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ, СПОРТ І ЗДОРОВ’Я ЛЮДИНИ”159

Зарічанский О.А.

ФОРМИРОВАНИЕ ПРАВОВОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ ЮРИСТОВ ПРИ
ПОМОЩИ СОЦИАЛЬНЫХ СОСТАВЛЯЮЩИХ.....167

Зарічанська Н.В.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ174

Каплінський В.В.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ СКЛАДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА
В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ...182

Кляп М.І., Лавєр О.Г., Кляп М.П.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН
СТУДЕНТАМИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
НЕПРОФІЛЬНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....189

Кобаль В.І., Мовчан К.М.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНТЕГРАЦІЇ
ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР.....201

Колесник П.О., Бондарь Я.В., Сіра А.Ю. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АНКЕТИ SARAT ДЛЯ ВИЯВЛЕННЯ АТОПІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ПРАКТИЦІ УКРАЇНСЬКОГО СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ	209
Колесник П.О., Кедик А.В., Шушман І.В. НАУКОВО-ТРЕНІНГОВІ ЦЕНТРИ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ – ІННОВАЦІЯ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ.....	216
Корчевський Д.О. ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ.....	224
Локшин В.С. ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНОЇ МОДЕЛІ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ В КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	233
Лях І.М., Кляп М.М. НОВІ ПІДХОДИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В СВІТЛІ ІННОВАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	248
Мамчур О.І., Ванда І.В., Котик Л.І. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНИХ ЗНАТЬ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	254
Моца А.А. ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ — ОСНОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ.....	267
Набок М.В. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПІДВИЩЕННЯМ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У СФЕРІ ОСВІТИ	275
Розлуцька Г.М. НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ УСЬОГО ЖИТТЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА ЧАСТИНА СИСТЕМИ ОСВІТИ.....	284
Сойма С.Ю. ОСНОВНІ ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	291
Фейса С.В., Фейса І.І. ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «КЛІНІЧНА ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА».....	298

Шаркань В.В. ПРОЕКТ ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.....	307
Шумицька Г.В., Пупрашик В.І. САЙТ МЕДІАЦЕНТРУ УЖНУ ЯК ЗАСІБ ІНТЕГРАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ В ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАУКОВО-ОСВІТНІЙ КОНТИНУУМ	315
Вархолик Г.В. ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ	324
Волошенко С.С., Стріщак Н.Р. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВЕДЕННЯ ПОЛІТИКИ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	332
Дацків І.Є. ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ЯК ФАКТОР ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	337
Zaliesova Irina TRAINING OF FUTURE TEACHERS TO THE FORMATION OF INTER-ETHNIC TOLERANCE AMONG STUDENTS OF SECONDARY SCHOOLS	343
Ключкович Т.В. ПРАВОВІ ОСНОВИ АДАПТУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СЛОВАЧЧИНИ ДО ВИМОГ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ	348
Куев Давід Луїс Сократес ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ РЕФЛЕКСИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ	354
Марценюк М.О. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ОСОБИСТІСНОЇ ГОТОВНОСТІ ПСИХОЛОГА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	366
Ясиновська О.С. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ	383

Наукове видання

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

INTERNATIONAL SCIENTIFIC HERALD

Випуск 2(9)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ №20546-10346Пр, видане Міністерством юстиції України 15.01.2014 р.*

Коректура Т.М.Алексєєва, Л.І.Середа
Технічна редакція О.І.Гурчумелія
Комп'ютерна верстка та обкладинка А.І.Бродич

Підписано до друку 19.12.2014 р.
Формат 60x84/16
Тираж 300

Оригінал-макет виготовлено
в редакційно-видавничому відділі видавництва УжНУ «Говерла»:
88015, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89 А,
тел./факс (03122) 66-20-51, dep-editors@uzhnu.edu.ua

Віддруковано ПП «АУТДОР - ШАРК»
88000, м. Ужгород, пл. Жупанатська, 15/1.
тел.: 3-51-25, e-mail: office@shark.com.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія 3т № 40 від 29 жовтня 2012 року

М-72

Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць /ред. кол. І.В.Артёмов (голова) та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. – Вип. 2(9). – 400 с.

У публікаціях чергового випуску збірника наукових праць висвітлюються питання, пов'язані з реформуванням системи вищої освіти України та її інтегруванням до європейського освітнього простору в контексті Закону України «Про вищу освіту».

Статті, що ввійшли до збірника, розглядають як першочергові завдання щодо імплементації нових нормативно-правових документів у галузі вищої освіти, так і практику роботи вітчизняних вищих навчальних закладів щодо інтегрування до європейського та світового науково-освітнього простору, зокрема впровадження інноваційних технологій у діяльність ВНЗ, особливості підготовки навчально-методичних комплексів окремих дисциплін, забезпечення випереджувального характеру освітніх послуг у підготовці фахівців.

The issues related to the reform of higher education in Ukraine and its integration into the European educational space in the context of the Law of Ukraine "On Higher Education" are covered in the collection of scientific works.

The articles included in the collection, touch on the priorities of implementation of new legal documents in the field of higher education as well as the practice of domestic higher educational institutions concerning integration into the European and world scientific and educational space, in particular, introduction of innovative technologies into university activities as well as peculiarities of preparation teaching methods for some disciplines, providing of advanced educational services in training specialists.

ISSN 2218-5348

УДК 001:378